

IL TGIT SUTSILVAN

ZIRÀN-RESCHEN

Apruvo tut igls credits

Igl tarvaschegns da Ziràn-Reschen à gieù da tractar tschentg credits, igl preventiv pigls 2024 a dezider igl pe da taglia.

La suprastanza comunala era vagnida dumandada da scolar las pussevledads da far diever da l'aua da las diversas funtanas par produtgear curaint electric. Savund las retschartgas positivas, fatgas da la firma Ensy da Sur, e'gl vagnieu dezidieu agl tarvaschegns da vendargis igl credit da 170 000 frànchs par realisar egn'ovra electrica pintga a Nislas.

Madameing prieu par bien en vagnieus igl credit da 190 000 frànchs par instalar indrezs solars segls tetgs digls bietgs comunals ad igl credit d'obligaziùn da 170 000 frànchs sco contribuziùn a la lingia zirculara ca las Ovras electricas Ragn posteriur (KHR) vutan realisar agl antschieis da Nislas par far ple sira la reet electrica.

Igl Ufezi cantunal par la siretga da vivàndas à cunstatò mancànzas partutgànt igl provedimaint cun aua da beber. Par realisar las masiras urgiaintas e'gl vagnieu dezidieu igl credit da 100 000 frànchs.

Par planisar igls basegns partutgànt parcadis a veias an la zona industriala da Nislas e'gl prieu par bien igl credit da 100 000 frànchs.

Pe da taglia resta sen 70 %

Venavànt àl tarvaschegns tracto igl preventiv ad igl pe da taglia. Igl preventiv pigl on proxim preveza antradas da 4740353 frànchs ad expensas da 4899620 frànchs, peia egn surple d'expensas da 159267 frànchs. Las investiziùns netas amportan 649000 frànchs. Igl tarvaschegns à apruvo que preventiv a dezidieu da schar igl pe da taglia a 70% da la.

Par fitar e'gl ear vagnieu prieu par bien vendargis sera la revisiùn parziala da la lescha davart igl santieri a las sepulturas. (fmr/bt)

SPLEIA

Preparos, ear scha la nev vess puspe da luar

Gl'unviern passo à igl territori da skis Spleia Tambo SA saro igl schaner parve da la mancànz da nev. Questa dezisiùn à procurò par discussiùns ad à finalmeing mano a la demissiùn digl magnafatschenda a digl president digl cunzegl d'administraziùn.

Actualmeing en las vestas bùnas par igl territori da skis Spleia Tambo. Egn cuntrada alva, noua c'ign varda. La stagiùn passada e dantant ànc betg amblidada. Quegl gi igl magnafatschenda ad interim, Peter Engler.

Ign sainti schon l'influenza digl on passo a da las turbulenzas. Or da la populaziùn vigni dumando, scha l'interpresa vegi tut agls màns. Quegl samidi dantant, parquegl c'ign vezi c'igl setgi ir blear segl cualm.

La stagiùn passada – egn unviern cun poca nev. FOTO LIVIA MAUJERHOFER

Engler cunzedà ear, ca la situaziùn actuala segi betga semplia. Igl vigni a restar egn sfida da mantaner la liquidità.

«Las cundiziùns en ussa miglras»

Ear sch'igls dus novs, Peter Engler ad igl president digl cunzegl administrativ, Peter Tschirky, vegian bleara experientzga, segian betga tut igls problems schlieus. Mo las cundiziùns segian ussa miglras. Peter Tschirky gi, c'igl dovri egn tschearta ruassevledad. Alura setg'ign safatschandar digl futur a da la strategieja.

Cugl nov sistem d'anavar quenta Spleia Tambo da ver pocs quitos, c'egn szenario sco quel digl schaner passo savess sarepeter. (rrt/fmr)

Agil «Tgit sutsilvan» dat la redacziùn da la FMR eanda par eanda egn sguard sen pintgas a gràndas novitads or digl territori sutsilvan. La FMR seleccziuntescha a redaga quels texts a publitgescha els an La Quotidiana.

Igl regal da Nadal par la Tgea da Schons

La Fundaziùn Tgea da Schons, stgafida agl curs da questa stad cugl intent d'unir igls dus museums da Ziràn, à ratschiert an vendargis sera egn cunsiderabla contribuziùn da 20 000 frànchs da la Fundaziùn famiglia Georg Aliesch-Davaz.

BARTOLOME TSCHARNER/FMR

Igl bietg istoric Tgea da Schons, igl museum da la valada a Ziràn, satgata datier da la baselgia da s. Martegn cugl sieus renomo plafùn ca mussa sen 154 tavlas la veta da Jesus Cristus a digl s. Martegn da Tours. L'Exposiziùn baselgia da Ziràn, situada agl vitg sura, declara la stgafiziùn da quels maletgs.

La veia agl avagnir da quels dus manaschis se-paros – Tgea da Schons e baselgia da Ziràn – de easser la cuminevla. Igl zarcladur passo e'gl parquegl vagnieu mess a strada la Fundaziùn Tgea da Schons cun la fegnamira: «Tut sut egn tetg».

Egna nova fundaziùn

Igl clavo da la Tgea da Schons da valada de dar spazi a l'Exposiziùn davart igl plafùn, ad egn sala da cultura ad egn café ca de sarvir sco liac da santupada cun las cumoditads ad egn'antrada adadada par glieud impedida. Par que intent à liac actualmeing egn concurenza d'architectura.

Par realisar que grànd project e la nova fundaziùn uss a la tscheartga digls mieds finansials basignevels. Ella vean manada da l'instancabla parsura Regula Götte a sustanida digls cunsu-prastants Seraina Thaller-Simonett a Silvio Sauter a digl deputo da Schons Gian Michael.

Peter Curdin Conrad a Barbara Janom Steiner, igls rapreschantants da la Fundaziùn famiglia Georg Aliesch-Davaz, àn oramai surdo an vendargis sera igl regal da Nadal bagnvagnieu da 20 000 frànchs. «Cur c'jov ve ratschiert la breav a do part quegl a meas colegas da la fundaziùn, tramblava la mia vusch digl placher», à Regula Götte palanto vendargis agls preschaints a Ziràn. «Cun quella contribuziùn rivainsa egn bün toc anavànt a vagn ampo ple pocs quitos finansials», à ella aschunto cun vusch frànca.

Daners par la cultura a par invenziùns

L'anteriura cunzagliera guvernativa Barbara Janom Steiner à preschantò seglsuainter la Fun-

Peter Curdin Conrad (san.) a Barbara Janom Steiner (dretg) surdatan la contribuziùn agls rapreschantants da la Fundaziùn Tgea da Schons: Regula Götte, Silvio Sauter a Seraina Thaller-Simonett.

FOTO BARTOLOME TSCHARNER

daziùn famiglia Georg Aliesch-Davaz. «Duna Ursula Aliesch-Davaz da Cuira, trapassada avànt bundant 18 ons, sainza suaintervagnants, à disponieu agl sieus testamaint, c'igl segi da far egn fundaziùn ca promovì la cultura agl Grischùn near sustegni invenziùns d'òlta qualitat, fatgas d'egn burghes svizer.» Plenavànt à ella ordino, ca la fundaziùn vegi da vagnir manada da tres advocats. Igl tearz, sper Peter Curdin Conrad a Barbara Janom Steiner, e Ilario Bondolfi. La fundaziùn sco tala e vagnida fatga igls 2005. Davent digls 2008 à ella cundarschieu premis an intervals.

La surdada digl premi a la Tgea da Schons e la 10avla. «Cugl premi dad oz à la Fundaziùn famiglia Georg Aliesch-Davaz dantant susta-

nieu la cultura a la promoziùn culturala cun 392 000 frànchs», à fatg a saver duna Barbara Janom Steiner. Quegl segi ear d'angraztgear a la gestiùn prudainta da Peter Curdin Conrad.

Lez à alura salvo la laudatio. «Oz undraínsa la Fundaziùn Tgea da Schons, parquegl c'igls seas cumembers fan pussevel, c'igls visitaders survignan egn miglier access a l'ovra d'art da muntada internaziunala», à el motivo la premiazziùn, dand egn survesta istorica davart igl exaimpel da parada pigl svilup da l'architectura da baselgias. «La fundatura vess plascher da quella surdada, parquegl c'igl premi va a glieud ca cumpertga igls seas interess pigl art», concluda Peter Curdin Conrad surdand la cuvearta bissageada a Regula Götte.

«Egn'ureta agl mund digl Tumasch Dolf»

Tumasch Dolf – par blears an la Val Schons egn num ancunaschaint. Egn cumponist, raquintader a surmester c'è s'angascho par salvar igl idiom sutsilvan. Par la savunda dumeingia d'advent à la fundaziùn «Tgea da tgant» preparo egn sera cun canzùns a texts da Tumasch Dolf an la baselgia a Maton.

STEFANIE ELSA/FMR

Dumeingia sera an la baselgia da Maton – igl liac da naschientscha digl Tumasch Dolf (1889–1963) – àn ign do anur agl cumponist a raquintader. Cun egn peer istorgias a canzùns da Tumasch Dolf dat igl «egn'ureta agl mund digl Tumasch Dolf», gi la Telgia Juon durànt igl bagnvagnieu agl publicum. Anturn trainta parsunas àn cato la veia se Maton.

Egn digls grànds raquintaders

Igl teolog Niklaus Peter à mano tras la sera cun raquents digl Tumasch Dolf, translatos an tudestg. La part rumantscha à la Simona Beeli fatg. Igl publicum à gest santieu l'amur par igl Tumasch Dolf – igl Niklaus Peter à ear scho saver igls auditurs a las audituras co el e vagnieu segls fastezs digl cumponist, raquintader a surmester oriund da la Val Schons. El vegi cato egn revista da sia mama cun raquents digl Tumasch Dolf. Sco igl Niklaus Peter à getg: «Par me s'oda igl Tumasch Dolf tier igls grànds raquintaders», a gliez à ear igl publicum santieu cun la seleccziùn d'istorgias a canzùns.

Durànt la sera àn duas cantaduras a dus cantaders – igl «Fogal-May Vokalquartett» canto diferaintas canzùns digl Tumasch Dolf. Cun la Simona Beeli ad igl Niklaus Peter à igl publicum ear survagnieu investa agls texts a raquents digl Tumasch Dolf. Las passaschas c'en vagnidas ligidas an sutsilvan da la Simona Beeli àn gest mano ampo anavos agl tains las audituras ad igls auditurs.

Igl «Fogal-May Vokalquartett», Simona Beeli ad igl teolog Niklaus Peter (da saniester). FOTO STEFANIE ELSA

Mia geia

Igl favorit digl Niklaus Peter e igl raquent «Mia geia». Sco buab à igl Tumasch Dolf survagnieu quella digl bab. Mo egn cunsculara veva egn geia nova, ad ear igl pintg Tumasch à parschadieu sieus bab da cumprar egn instrumaint nov par el. Sco carschieu vegi el alura ànc egn'ea prieu anavànt la geia viglia a pino ella. Par igl bab, la duna ad igls unfants ve-

gi el suno la geia. Cugl zitad digl raquent «Co igl sa ir gi alla veta digl carstgàn, tocen ign ancunuscha quegl ca e propi da valur!», ligieu agl idiom indigen, vean ear puspe andamaint la valur digl sutsilvan – egn tematica c'era schon preschainta agl tains da Tumasch Dolf. La sera an anur digl cumponist, raquintader a surmester mussa, c'igl vargieu a mintgatant ear ànc valur par igl preschaint.